

Vergaderjaar 2012–2013

32 623

Actuele situatie in Noord-Afrika en het Midden-Oosten

Nr. 104

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2013

Graag doe ik hierbij, mede namens de Minister van Defensie, de toezegging gestand uw Kamer onverwijld te informeren bij elke verandering in de situatie rondom Syrië die relevant is voor het Nederlandse standpunt zoals gegeven tijdens het AO Syrië op 29 augustus jl.

Na consultatie met het Congres over mogelijke militaire actie tegen Syrië heeft president Obama op 30 augustus jl. een rapport vrijgegeven waarin de Amerikaanse regering de conclusie trekt dat er bij de gruwelijke aanval in Damascus op 21 augustus jl. chemische wapens zijn gebruikt en dat het Syrische regime daarvoor verantwoordelijk is. Minister van Buitenlandse Zaken Kerry heeft dit rapport in een persbriefing nader toegelicht. Het rapport is als bijlage bij deze brief gevoegd en bevat informatie die het kabinet en de inlichtingendiensten momenteel snel en zorgvuldig bestuderen¹.

Kort na de persconferentie van Minister Kerry heb ik op zijn verzoek telefonisch contact met hem gehad. Kerry benadrukte dat de VS geen enkele twijfel heeft dat Assad chemische wapens heeft ingezet tegen de Syrische bevolking. Hij gaf aan dat de wereldgemeenschap moet opkomen voor internationaal recht en rechtvaardigheid en niet kan toestaan dat Assad de algemene rechtsbeginselen met voeten treedt. In reactie daarop heb ik de positie van het kabinet en de discussie met uw Kamer toegelicht en benadrukt dat Nederland er veel waarde aan hecht dat het ingezette VN-traject wordt doorlopen. Ook heb ik herhaald dat indien chemische wapens zijn ingezet, dat een zeer ernstige oorlogsmisdaad is die niet zonder gevolgen kan blijven voor de daders. Tot slot heb ik aangegeven dat het kabinet eraan hecht een eigen beoordeling te

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

maken van de beschikbare informatie. Nederland heeft de VS en andere partners opgeroepen zoveel mogelijk relevante informatie beschikbaar te stellen.

Bewijsvoering Verenigde Staten

In de ontvangen ongeclassificeerde versie van de Amerikaanse analyse van de gebeurtenissen van 21 augustus jl. in Damascus wordt gesteld dat de Amerikaanse inlichtingendiensten met een hoge graad van zekerheid («*high confidence*») concluderen, dat de aanval van 21 augustus jl. een aanval met chemische wapens was, uitgevoerd door het Syrische regime. Voor de analyse hebben de Amerikaanse inlichtingendiensten gebruik gemaakt van verschillende bronnen, waaronder onderschepte berichtgeving, satellietinformatie en open bronnen.

De conclusies van de Amerikaanse analyse zijn gebaseerd op de volgende elementen:

- De Syrische regering beschikt over grote hoeveelheden chemische wapens, over de munitie die nodig is om die wapens in te zetten en over de infrastructuur om een aanval op meerdere plekken tegelijk uit te voeren;
- De VS heeft aanwijzingen dat de Syrische regering het afgelopen jaar verschillende keren op kleinere schaal chemische wapens heeft ingezet;
- De VS heeft aanwijzingen dat de Syrische regering voorbereidingen heeft getroffen voor de aanval;
- De VS heeft informatie dat de munitie die is gebruikt voor de aanval uitsluitend is afgevuurd vanuit door de Syrische regering gecontroleerde gebieden op door de rebellen gecontroleerde wijken of wijken waar tussen de partijen om gevochten wordt;
- De VS heeft aanwijzingen dat raketten zijn afgevuurd vanuit door de regering gecontroleerd gebied naar de desbetreffende wijken ongeveer 90 minuten voor de eerste berichten over slachtoffers;
- Uit open bronnen is geconstateerd dat de slachtoffers geen van allen externe verwondingen hadden en overleden zijn door verstikking als gevolg van een chemische stof. Ook artsen hebben de symptomen en diagnose bevestigd;
- De VS heeft informatie, waaronder onderschepte communicatie, dat een hoge Syrische regeringsvertegenwoordiger bevestigde dat de aanval met chemische wapens heeft plaatsgevonden en dat de verantwoordelijke eenheid werd opgedragen te stoppen met de aanval;
- Ten slotte heeft het regime snelle inspecties door het VN-onderzoeksteam onmogelijk gemaakt en de hulpverlening sterk bemoeilijkt door de conventionele aanval op de desbetreffende wijken sterk te intensiveren. Ook later zijn inspecties bemoeilijkt door gerichte acties tegen het konvooi van de inspecteurs.

De gepresenteerde analyse bevat nieuwe elementen ten opzichte van informatie die tot dusver beschikbaar was en die wijzen op inzet van chemische wapens door het regime. De VS heeft aangegeven, dat niet alle informatie kan worden gedeeld in verband met bescherming van bronnen en werkmethoden.

Het kabinet zal zich een zelfstandig oordeel vormen over wat er op 21 augustus in Damascus is gebeurd en wie daarvoor verantwoordelijk is. Daartoe zullen het kabinet en de inlichtingendiensten alle beschikbare informatie zorgvuldig bestuderen. Ook de bevindingen van de VN-onderzoekers zijn van groot belang.

Stand van zaken VN-inspectie

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties gaf op 30 augustus een briefing aan de permanente leden van de Veiligheidsraad over het werk van de missie Sellström.

Op 30 augustus bezocht de missie een militair ziekenhuis. Het team heeft gesproken met slachtoffers in ziekenhuizen, het getroffen gebied al-Ghouta bezocht en monsters genomen.

Het team van dr. Sellström is intussen uit Syrië vertrokken. Het door het VN-inspectieteam verzamelde materiaal gaat nu naar de OPCW toe. Van daaruit zullen de monsters in diverse laboratoria worden onderzocht. De Onder-Secretaris-Generaal van de VN voor ontwapening, Angela Kane, zal de SGVN heden brieven in New York.

De VN benadrukt dat de monsters en andere beschikbare informatie geëvalueerd zullen moeten worden, voordat de missie conclusies kan trekken. Er zullen alleen definitieve en geen tussenconclusies worden getrokken over wat er zich op 21 augustus in Damascus heeft afgespeeld. Die conclusies zullen, zoals bekend, alleen de inzet en niet de schuldvraag betreffen. De missie zal zijn uiterste best doen het proces van analyse te versnellen, zonder af te doen aan de integriteit van het proces. De missie zal zo spoedig mogelijk rapporteren aan de SGVN, die de resultaten zal delen met de Veiligheidsraad en de lidstaten.

Conclusie

De ontwikkelingen sinds het AO Syrië van 29 augustus hebben niet geleid tot wijziging in het Nederlandse kabinetsstandpunt. Nederland hecht er onverminderd aan dat het VN-spoor wordt doorlopen. Het kabinet zal zijn eigen conclusies trekken op basis van eigen informatie en het door de VN, de VS en anderen gepresenteerde bewijsmateriaal. Hiertoe onderhouden het kabinet en de veiligheidsdiensten nauw contact met collega's in andere landen. Als overtuigend bewijs wordt geleverd dat chemische wapens in Damascus zijn ingezet en door wie, mag dat niet zonder gevolgen blijven voor de daders. Zoals toegezegd, zal uw Kamer onverwijld worden geïnformeerd over ontwikkelingen die van belang zijn voor het standpunt van het kabinet, waaronder ontwikkelingen die raken aan de veiligheid van Nederlandse burgers en militairen in de regio.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans